

tem, da bi ga tiho opazoval, in ga potem skrivno vodil po svoji naj boljši skušnji.

Starši, učitelji! pomislite včasí, kako vzrejate; izprašujete si vsaki dan, ali vsaj večkrat svojo vest o tem, in glejte, da pri vsi svoji skerbi za ljubo mladost ne zgrešite prave poti! P.

Zemljepisje v ljudski šoli. *)

Zverski krog na nebu; solnčno in lunino leto.

Janezek se je v šoli naučil brati, in je posebno rad prebiral in pregledoval pratiko. Ko enkrat na prvi strani vidi narisane podobe in poleg njih bere: „(♈) vodnar, (♉) ribe, (♊) oven, (♋) junec, (♌) dvojčici, (♍) rak, (♎) lev, (♏) devica, (♐) tehtnica ali vaga, (♑) škorpion, (♒) strelec, (♓) divji kôzel“, se temu močno čudi, in radoveden vpraša očeta, kaj je to.

Oče. To je zodiak ali zverski krog, katerega vidimo na nebu.

J. Pokażite mi vendar enkrat te zveri na nebu! večkrat sem že ogledoval zvezdno nebó, pa še nikdar nisem vidil leva, ovna in divjega kôzla, ali kakšno drugo tako podobo.

O. Vidiš, ljubi moj, godí se ti ravno tako, kakor poprej, ko nisi še brati znal; znamenja za čerke si vidil, pa nisi poznal, da se temu ali unemu znamenju tako pravi. To so zvezde, katere so nekako podobne tem živalim, in zato se po teh imenujejo. Ti pa še tudi nisi vsega prebral; pojdi sim, in preberi spodej opomin. Janezek bere: „Ta znamenja pod dnevi postavljena kažejo, v katerem znamenju skozi celo leto luna stoji“. Oče na dalje govori: Preverni list, in beri pod dnevi v prosencu.

J. „Solnce stopi v znamenje vodnarja 20. dan prosenca; v znamenje ribe 19. dan svečana, v znamenje ovna 20. dan suša i. t. d.

Ko prideta do mesca malega serpana in Janezek pod dnevi bere: „Solnce stopi v znamenje leva 22. dan“, zagleda na pratiki dva psa, pa zopet praša, kaj pomenita psa na pratiki.

O. Od 22. malega serpana do 23. velikega serpana stoji solnce v znamenju leva, in na nebu se vidi svetla zvezda,

*) Pod tem imenom bo „Tovariš“ prinašal bolj nenavadne spise iz zemljepisja v domačih, prostih pogovorih.

ki se imenuje „sirius“ ali pasja zvezda; vročina je ta čas naj večja, večkrat je hudo vreme; ljudje pa pravijo, da zato germi in treska, ker so takrat pasji dnevi.

J. Jaz pa mislim, da pratikar, ko dva psa namala na popir, ni naredil pasjih dni, ampak on je naprej povedal, da se ta mesec prikaže pasja zvezda, in zato je to znamenje postavil na pratiko. Od kod pa so se pratikarji vsega tega naučili? kdo jim pové, kedaj da se prikaže ta ali una zvezda na nebu?

O. Kaj je vstvaril Bog četrty dan?

J. Bog je naredil dve veliki luči; večjo luč da po dnevi sveti, manjšo luč, da po noči sveti in zvezde, in jih je pripel na oblake nebá, da svetijo na zemljo. — Ljudje so gledali na te nebeške luči, ker so vidili, da se te nebeški luči o svojem času vračajo, in po njih so imenovali svoj čas, ter so ločili noč in dan. Beri, kaj modri Sirah piše v XLIII pogl., v 6 v.: „In luna, ki se vsem ob svojem času prikazuje, je kazalo časa in znamenje dobe“.

J. Tukaj pa ni nič zapisano od zodiaka ali zverskega kroga, ampak je le povedano, da luna kaže čas, in naznanja dobo.

O. V Palestini so šteli mesce in leta po luni; vsaki mesec je imel 28 ali 29 dni, leto pa 354 dni. Luna je tedaj Jutrovcem čas kazala. „Po luni se prazniki vravnavajo; ona je luč, ki se zmanjšuje, kedar je polna. Mesec ima po nji svoje ime, ona čudovitno raste, dokler ni polna“. (Sirah 43, 7, 8.) — Ali to zaznamovanje časa ni bilo natančno; sčasoma so že zimski meseci prišli v poletje; godovi so morali priti na razne letne čase. V dober red je spravil mero časa zvezdoslovec Sosigen v Aleksandriji pod Julijem Cesarjem, 45 let pred Kristom, in je število dni v letu vravnal po solčnem tiru, in zato se to leto tudi imenuje solčno leto, ki šteje nekaj čez 365 dni, in ima vsako četrto leto prestopno leto; prvi nicejski zbor pa je vverstil keršanske godove 325. leta po Kristusu.

Če pogledaš na pratiko, moraš viditi, da mlaj ne pade na prvi dan mesca, in da sta si mesec po luni in po dneh različna, to pa ravno pride od tega, ker leta ne štejemo po luni, ampak po solncu.

(Dalje prih.)